

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanj se
ena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
(administracija) in ekspedicija na
Florijanske ulice h. št. 19.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemar velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrť leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 h.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrť leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Rožnih ulicah
št. 25.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Razglas o volitvah poslancev za državni zbor.

Zopet nas je naš premilostljivi cesar in
gospod pozval na nove volitve poslanske zbor-
nice državnega zbora.

V tem važnem hipu, ki bode na osodo
naše domovine odločno uplival v bodočih šestih
letih, treba je naši konservativni stranki, ktero
je nedavno odstopivše ministerstvo bolj kakor
vsako drugo stranko in, kolikor se je najbolj
dalo, škodovalo in v kot potiskalo, da spo-
polni svojo organizacijo, zbere svoje moči in
urédi svoje vrste zato, da si v novi poslanski
zbornici pridobi ono mesto spoštovanja, od kte-
rega jej bode mogoče uplivati na javne za-
deve v prid domovini in z ono krepostjo, ki
je primerna številu avstrijskih prebivalcev,
kteri se prištevajo naši stranki.

V ta namen se je sestavila na Dunaji po-
seben centralni volilni odbor kon-
servativne stranke, kteremu je nálog, da v vseh
obzirih, kjer je kaj takega želeli, po moči pod-
pira in pospešuje delavnost tistih odborov v
posameznih kraljestvih in deželah, kteri ali že
mnogo let delajo v konservativnem smislu, ali
so za sedanje volitve se na novo ustanovile.

Ta odbor pričinja z današnjim dnevom
svoje delovanje; njemu bode skrb, reševati
svoj nálog po vednem in natančnem porazume-
vanji z omenjenimi volilnimi odbori posameznih
dežel.

Sestavljati poseben nadroben program se
nam nikakor ne vidi potrebno, ker to, česar
mi hočemo, se lahko reče z malimi be-
sedami. *Mi hočemo izpridenosti (korupciji),*
katera se je tako strahovito razširila povsodi,
odločno se ustavljati in pravici po vseh kro-
gih javnega življenja zopet pripomoči do veljave
— mi hočemo zopet prebuditi popolno soglasje
med cerkvijo in državo, — mi hočemo delati
na to, da se zgodovinsko utemeljena in postavno
zavarovana ravnopravnost vseh národnosti v
Avstriji vresniči, in skrbeti za to, da ustavne

svoboščine ne ostajajo zgolj le jedini stranski
pribojšek, ampak da jih uživamo vsi — mi
hočemo v državnem gospodarstvu dolgo pogre-
šani in nujno potrebni red, pa zagotoviti naši
državi ono veljavno moč, da o vprašanjih
vnanje politike polnomažno in vevlasti pristojno
postopati more. Vsega tega pa nočemo doseči
s silovito prekucijo obstoječega, ampak doseči
hočemo po poti mirnega daljnega razvoja, vsaj
vemo, da jedino to, kar se stvarja po tej poti,
ima v sebi obstanka poroštvo.

Da je visok in težak ta nálog, to vsakemu
pokaže pogled v obžalovanja vredne razmere,
katere moramo prevzeti kot zapaščno one
dóbe, ko je konservativna stranka bila po kri-
vici oplenjena vsega svojega pristojnega jej
upliva. Prav zato pa je treba, da v tem važ-
nem hipu vsi, ki so si ohranili še jaseen po-
gled o razmerah domovine naše, trdni in zdru-
ženi ostanejo, da bolja stvar ne bode sovra-
znica dobri.

Zaupljivo pošiljamo zatorej vsem pod našo
zastavo zbranim volilcem nujni poziv: naj se
vsi udeležijo volitev in jedno-
glasno volijo óne moč, ktere jim
nasvetuje konservativni volilni
odbor njih dežele!

Taki skupni delavnosti konservativnih mož
po vseh kraljestvih in deželah se bode po-
srečilo velevažno delo, da privélemo svojo
težko skušano domovino do srečnejše bodo-
nosti. V to pomozi Bog.

Centralni volilni odbor kon-
servativne stranke.

Na Dunaji dné 26. majnika 1879.

Grof Karol Hohenwart,
prvomestnik.

Knez Konstantin Czartoryski. Grof Franjo
Falkenhayn. Grof Julij Falkenhayn. Dr.
Friderik Harrant. Alojzij princ Lichten-
steinski. Oroslav Lienbacher.

Ta velevažni razglas, ki sem ga ravnokar
prejel s pismom prevzvišenega gospoda grofa
Hohenwarta, prvomestnika na Dunaji
ustanovljenega centralnega volilnega odbora
avstrijske konservativne stranke, radosten hitim
v imenu deželnega našega volilnega odbora
naznaniti našim volilnim pododborom in vsem
našim volilcem, da vidijo, da o prihodnjih vo-
litvah nismo več samci, ampak da v prestol-
nici cesarjevi — na Dunaji — so se združili
možje najsijajnejših imen v glavni odbor,
ki hoče na pomoč biti odborom vseh av-
strijskih dežel, kteri na volilni svoji
zastavi imajo napis: „Tako, kakor je dozdej
bilo, ne sme več biti!“

In kakošen je program teh odličnih
mož? — kaj hočejo? — Res! na kratko lje
načrtano pismo, ali pisano je z lapidarnimi
pismenkami, ktero v malo vrsticah vse pové,
česar zahteva pošteni Slovenec in lojalni dr-
žavljan, ki želi Avstrijo rešiti popolnega pro-
pada. To pismo bode gotovo ojačilo Vas, ro-
doljube po deželi, ktere je naprosil centralni
odbor, da osnujete volilne pododbore, ki
so centralnemu odboru desna roka v srečno
izvršitev velike in težke naše naloge; — osr-
čil pa bode tudi naše volilce, v kterih rokah
je zdaj našega naroda čast in sreča; navdu-
šeni po teh načelih stopili bodo pogumno na
volišče za sveto reč, če tudi sladko vabijo ali
pisano gledajo protivniki, in enoglasno volili
poslance, ki jih po dogovoru s pododbori bode
brž ko mogoče nasvetoval centralni odbor.

V Ljubljani 3. junija 1879.

Dr. Jan. Bleiweis,

prvomestnik centralnega narodnega
volilnega odbora.

Iz Bovca.

(Dnó 29. maja.)

Visoko nad bovškim trgom se rateza v
nebo kipeči hrib Rombon, po domače veliki
Verh imenovan, ki meri 2116 metrov in po-
daja očem prekrasen in prelep razgled. S str-
mega vrha tega hriba vidi se s prostimi očmi
brez daljnogleda v jasnemu vremenu sinje Ja-
dransko morje pri trgovskem za Avstrijo ve-
levažnem in imenitnem mestu Trstu, po kte-
rem mestu in drugih trgih ob Soči se laškim
irredentarjem sline cedijo in bi jih radi od nas
odtrgali ter pod laški klobuk spravili, zoper
ktere nakane smo primorski Slovenci na ta-
borih v Kobaridu in v Dolini kakor tudi po
slovenskih časopisih slovesno protestovali in
bomo, dokler še kaj slovenske krvi po naših
žilah teče. Kamorkoli se s tega hriba ozreš,
povsod se ti naravna krasota razodeva in po-

plačuje obilni trud, ki ga povzroči težavna a
ne nevarna hoja na ta visoki hrib, Fur-
lanska in italijanska ravnina, Bela (Fela), v
ktero se razliva Rezijuta, ki izvira izpod Ka-
nina, Pijave in Tagliamento so paša za rado-
vedne in naturno lepoto nenasitljive oči.

Proti jugu vzdiguje se pa gora Kanin (Re-
zijani ji pravijo Čanin) na izhodnji strani Re-
zije čez oblake. Imenuje se morda tako od la-
tinske besede (canus-a-m)-siv; ker je od po-
lovice proti vrhu vendar sivkasto bel. Po zimi
se beli, ker je ves s snegom pokrit, po leti pa
je siv, ker nima družega nego golo skalovje. Od
kaninskega obgorja, ki obsega gore med laško
Belo, Sočo in Koritnico, vidiš proti severni in
izhodnji strani obhribje Babjega Zoba (Man-
gart) in Triglava takraj Predila med kranjsko
mejo, ki se vleče s kratkimi odrastki in gorami
do podbrškega Slemenca. Med temi hribi in

gorami so najviši Triglav, Babji Zob (Mangart)
Razur, Kamenik, Grintovec, Pihavec, Konjavec,
Veršac, Vogel, Kuk, Veliki in Mali Lemež,
Lanjševca, Lipnik in Krn. To so stene, ki jih
je večni mojster postavil in nad kterimi mora
opazovalec strmeti ter vsklikniti: Veličanske
krasne gore, jeli svet kaj lepših zamore!

Na rombonskem podnožju leži prijazen in
velik trg „Bovec“ z raztegnjeno dolino, ime-
novano bovško polje, ktero obdajajo bovške,
večinoma gole gore. Sekira in škodljive, pa
v nekem obziru vendar koristne živalice so
napravile tak vandalizem, kterega ljudstvo že
zelo občuti in obupno v bodočnost gleda, kje
bode zarad pomanjkanja drv netilo jemalo.
Lega bovškega trga je lepa, škoda da je polje
neobrašeno. Sadnega drevja pa tukaj zastoni
iščeš — in vendar bi bogato rodilo, ako bi ga
sadili. Da bi sadje tem prebivalcem zdaten

Sprava vzhodnih cerkv s katoliško.

II.

Pridobitev balkanskega poluotoka postane cerkvi katoliški velike, dejal bi svetovne važnosti. Poskusimo to dokazati. Doslej zadrževali so cerkev katoliško pri vplivu na krajine notranje Azije mohamedanizem in grške cerkve. Naši misijonarji prodirali so doslej z raznimi zaprekami v sredno Azijo. Ko pa se pomirijo cerkve vzhodne z zapadno, da še popreje, kadar se nabožna svoboda na Turškem uresniči, od one dobe zbirali se bodo lahko misijonarji po krajinah do male Azije, pridobivali bodo krajine, kjer so hodile blagonosne noge sv. apostolov, prodirali bodo dalje celo do države kitajske, ter se ondi združili z misijonarji zapadnimi.

Mohamedanizem jim ne bode delal mnogo preglavice. Doslej bil je sultan v Stambulu središče mohamedanskega sveta; vera v njegovo nepremagljivost je glavni člen mohamedanske vere. A sultan tako hudó premagan, sultan, ki se danes ali jutri pomakne čez Hellespont, sultan s čegar glave se sname zeleni turban, ter se na njegovo mesto posadi cilindar ali pikelhavba evropske državne uredbe, tak sultan prestane biti središče in glava vere. Ko nastane mesto, ali bolje rečeno poleg korana po vzoru evropsko-kulturnem vpravljena ustava, — takrat ugasne polumesec na veke. Izlam pogine tako naglo za zmirom, kakor naglo je nastal. Nastal je kakor vihar, in pomine kakor vihra — s silo. Česar je narodom drugim k duševnemu in gmotnemu prospehu tako nujno treba, to je politična svoboda, verska prostost in ravnopravnost, to je tistemu pogin. Dokaz o veliki kratkovidnosti turških diplomatov nam je njihova želja z močjo birokratičnih aparatov polumesec oživiti, ali vzlásti za nekaj časa elektrizovati ga. „Parlament“ turški, komaj je bil in že je zopet preminil. Od prvega zborovanja njegovega preteklo je pet četrt leta, in komaj je še o njem kaj slišati.

O vprašanji reforme znali bi tudi naši v Bosni pripovedovati marsikako trpko skušnjo. Na Turškem ne bode tako dolgo mirú, dokler bode imel ondi en sam Turek kaj besede. Ali naj pospoduje, ali naj pogine! Dokler se bode toraj naše uradništvo v Bosni in Hercegovini s Turki bratilo, tako dolgo bode že šlo; precej pa, ko se jame obljubljena ravnopravnost res-

nično povdarjati, bode zopet hudó, nastali bodo novi pulti. Pri vsakem uradnem činu morajo neizogibljivo nastati konflikti. Uradnik pride s svojim zakonikom Turčin pa s svojim koranom. Oni bode se opiral na rimsko pravo in na svojo sodilno prakso, ta pa na stoletno prakso turško, po kateri je vsak nevernik pes, ki nima nobene pravice. Že sedaj sliši se o jako nevarnih nasprotjih in kolizijah naših uradnih organov v Bosni in Hercegovini. Po katerem pravu pa hoté tamo soditi? Po rimskem? ne mogó, ker ga Turci nepoznajo; po turškem? ne smejo, ker to niti pravo ni, marveč gola sila. S pobitjem turške moči, pobito je tudi turško pravo.

Turci in kristjani vsak vpije po svojem pravu. Da bi se toraj ustreglo obema strankama (t. j. nobeni), jeli so zopet misliti o novi uredbi prava ali ustavi po načinu Omer paše, ki je še sedaj v krvavem spominu. Tako vsaj pisale so nedavno novini. Naši gospodujejo komaj pol leta v Bosni in Hercegovini, in že se pomikajo in tirajo od napake do napake, ki pa lahko postanejo usodne.

Ni dosti, da smo dobili dosta žalostnih skušenj v Lombardo-Veneciji, in kmalu potem na Ogerskem, — še jih ni dovolj, moramo si jih pridobiti nekaj še za Savo. Da je takrat umel kdo le malo laški blebetati, madjarski da je znal samo nekoliko kleti, — bil je dosti sposoben za uradnika. Sedaj govori se nekaj enacega. Nekoliko hrvatskih besedi naj človek razumi, in lahko postane uradnik v Bosni. Ali vzemimo, da kdo zna gladko vsa jugoslovanska narečja, jugoslovanskega ljudstva pa ne pozna, njegova zgodovina mu je neznana, ravno tako tudi jugoslovansko pravo in njegove želje, — skratka, kdor ne pozna vseh razmer vsled katerih je postal Jugoslovian to, kar je, oni na jugu ni za rabo. Tak človek bode ondi vse pokazil in pokvaril. Vendar, popreje ko naši dospejo do teh nazorov, do takrat steklo se bode še mnogo vode, padlo bode še mnogo vojakov, potratilo se bode še mnogo denarja.

Kakor turški zakonik — koran — prava v krščanskem pomenu ne pozna, tako tudi vse politično in narodnogospodarsko življenje obstoji v golem nasilstvu, to je v lenosti in obilnosti od strani služee. Če pa kristijan ne bode več hotel natezati se za lenega Turčina, moral bode ta poprijeti sam za plug in motiko, ali pa po-

giniti glada, ali pa — kot zadnje sredstvo — pomakniti se v one krajine, kjer Turčin samo lenuje, drugi pa za njega delajo. A trajalo bode to komaj jedno generacijo, ko odpovedó kristjanje Turkom delo, in izginili bodo s svojimi haremi, nekaj seveda pa se jih bode pomešalo med kristijane. S tem se bode zlomil glavni steber mohamedanizmu, kristjanstvo pa bode zadobilo trdno stališče. Nabožne razmere morajo se urediti tako, kakor v celi protestantski Evropi. Dokler so bili v protestantskih državah katoličani izključeni od vseh javnih dostojanstev, tako dolgo se je protestantizem vzdržal; kakor hitro pa je padla ta razlika med protestanti in katoliki, padla je tudi ona gospodovalna sila, ona moč, padel je, dejal bi oni magnet, ki je zlekel ljudstvo v protestantizem.

Res, da je zveza med protestantizmom in katoličanstvom nekoliko ožja, mehkeja, zato pa tudi bolj polagano razpada in pomineva. Drugače pa je to v turških državah, kjer je, kakor pri nekdanji bogovladi židovski javno življenje združeno in zrasteno popolno z verskim. Društvena ravnopravnost pridobljena po po O' Connellu irskim katolikom zadala je smrtno rano cerkvi anglikanski, ta ravnopravnost uniči še hitreje polupoganski mohamedanizem.

V naši dobi ne treba omenjati zgodovinske resnice, da so se vse cerkve nekatoliške vzdržale samo z državno silo, ter da so brez tacega nasilstva podobne sodom brez obročev, katerim dna izpadajo. Ker pa se je cerkev katoliška proganjana po celem svetu vkljuba vsemu nasilstvu ohranila, ter se vedno lepše razcveta — je to jasen dokaz, da čolnič Kristov more tudi brez državnih obročev ne samo obstati, marveč da se, ker je vzrastel brez svetne pomoči, toliko lepše in samostojneje širi po celem svetu brez surove sile, vkljuba vsem zaprekam.

Te bistvene prednosti pred drugimi cerkvami si je katoliška cerkev popolno v svesti. Njeni misijonarji vedeli bodo društveno prostost najbolje porabiti. Najširji delavnost v tem oziru pa se bode odprla pod zaštitjem avstrijskih orlov, in čim dalje ti proderó, tim veči prospek nastal bode cerkvi katoliški. Cerkev, šole katoliške rastle bodo dan na dan. Cerkev grške v zvezi s pravoslavo ne bodo mogle tekmovali z našo vseobčno, kajti vsem nezedinjenim cerkvam manjka dveh glavnih stebrov, ki pod-

dobiček donášalo in polajševalo njih v gmotnem obziru slabo stanje, ni dvomiti. Toraj na noge podrombonski bovški Slovenci! Sadite sadne drevesa, ki bodo vam in vašim potomcem na korist.

Bovški prebivalci so prijazni in vljudni. Govoré mnogo jezikov, kojih se po svetu naučé. Potrebujejo v resnici znanja mnogih jezikov, kakor n. pr. českega, madjarskega, ženske pa italijanskega, ker si v Trstu svoj kruh, dokler so trdne skoraj z majhnimi izjemami služijo. Deloma potrebujejo Bovčani tudi hrvaškega in nemškega jezika. Kje bi se toraj našel učitelj, ki bi v Bovcu zamogel zadostovati zahtevam, da bi učeči se mladini v tukajšnji občini vse te jezike v glavo vcepil? To zamore učiniti le sv. Duh, ki je podaril apostelnom darove raznih jezikov. Učitelji pa naj uče mladino v ljudskih šolah edino v maternem, njim razumljivem jeziku. Čuditi se je, da nekatere osebe, na merodajnem mestu tirajo, naj bi se otroci v Bovcu in ljudski šoli v ptujščini, to je v nemškem jeziku podučevali. A za Bogal! Ali so ljudske šole naprave za tuje jezike? (Volksschulen sind keine Sprachanstalten.)

Sporočim še nekaj prav veselega, da pod našim Rombonom v teku nekaj mesecev vedno bobna in grmi. Plazovi, ki so se komaj prenehali, so z grmenjem odprli pomladansko vreme. Srebrna poroka Nj. Veličanstev, kakor tudi prihod novega preč. g. dekana, častnega kanonika in nadškofovskega svetovalca mons. J. Komar-ja, ki je 8. t. m. došel v Bovec k svojim novim ovčicam in njega slovesna inštalacija, ki se je vršila na sv. Venacija dan, so nadaljevale to grmenje z mnogobrojnimi topiči in z drugim navadnim strelom. 8. t. m. so g. dekanu šli nasproti do Sopenice duhovščina, županstvo in druge odlične osebe. Sprejeli so ga tam, kjer so poprejšnjega nepozabljivega g. dekana P. Kobal-a s solzami zapustili. Dóšlemu novemu preč. g. dekanu in monsignoru je ljudstvo napravilo ovacij, ktere se morda v mestu redko kje odličnim osebam skazujejo. Ta dan so pokali možnarji in zvonovi zvonili, da je odmevalo od hriba v hrib. Šolska mladina ga je z učitelji čakala na trgu pri slavoloku, ki so ga napravili z vrlim županom, hvale vredni in za slovesnost najbolj vneti lastniki na pošti. Od tam je šel spreved v cerkev. Še

veči slovesnost se je vršila 18. t. m. pri inštalaciji g. dekana, ktereja je predstavljal g. A. Jekše, kobaridski dekan, ki je s svojim kratkim pa jedernatim govorom prav veliko povedal. Razun domačih duhovnov so bili nazoči prej omenjeni kobaridski pa tominski dekan g. J. Kragel in blagorodni g. A. S. tominski glavar. Po dokončani slovesnosti v cerkvi, ktera je bila vsa natlačena domačega in sosednjega ljudstva, sledilo je gostovanje v farovžu, pri katerem se veselih napitnic ni manjkalo. Napivalo se je sv. očetu papežu Leonu XIII. in svetlemu cesarju Francu Jožefu, blagorodnemu g. glavarju v Tominu, monsg. preč. g. dekanu itd. Zvečer je bila razsvetljava po trgu in domača godba je svirala pred farovžem in po razsvetljenih ulicah. Bovčani, ki vedno z malimi izjemami duhovne časte in spoštujejo, so novega višjega dušnega pastirja z veseljem sprejeli. Imajo v njem pa res spretno moč in učenega dekana, čegar učenost na Goriškem slovi: Gorko želimo in smo prepričani, da ga bode ljudstvo, ki je večinoma pobožno, ljubilo in spoštovalo in da bode preč. g. dekan z ljudstvom vred mnogo let v Bovcu vžival nekaljen mir.

pirata blagoslov razširjanja, namreč omika in požrtvovalnost duhovstva in učiteljstva, česar pa niti najbogatejše podpore države ruske ne moge povzročiti.

Revolucionarji v Rusiji.

V Petrogradu ima policija velik boj s tajnimi društvi revolucionarjev. Ena in druga stranka si prizadeva prevariti drugo in vsaka ima, kakor se vidi, dosti sredstev v svojih rokah po vseh delih občinstva od kmečke kajžice počemši do plemenitaške palače. Tajna policija ima svoje ude med služabništvom, med vratarji, obrtniki, duhovni, plemenitaži in dijak. V tretjem oddelku znane so tako dobro vse tajne palače velikih knezov, kakor tudi, kar se dela za kulisami gledišča ali kar se govori, v gostilnicah in na javnih mestih. Kakor puntarji izobesijo plakate ali brošure na mestu, kjer se je mogla policija najmanj nadejati, enako tudi policija iznenadi prebivalce, ter večkrat vé, kaj ima ta ali oni v žepu.

Tako se je dogodilo ni dolgo tega, da je neki knjigotržec dobil v zavitku knjig iz Pariza in neke revolucionarne spise. Še ni zavitek odpečatil in odprl, že pride k njemu vradnik policije. „Niste li vi dobili v poslednjem zavitku knjig iz Pariza 18 revolucionarnih spisov zašitih v druge knjige?“ vpraša knjigotržca. „Prišel sem samo, da vas opominim“, reče policist. „Ako vam je vaša obitelj mila, pa ako si jo hočete rešiti, uničite brez odloga one spise. Čez eno uro bi bilo že prekasno. Več od vas ne zahtevam.“ Knjigotržec se podviza in naredi tako. Čez eno uro pride policija, a ne najde nič več. Knjigotržec je bil rešen.

Da je tajna policija močnejša od samega cesarskega dvora, priča najlepše sledeči slučaj: V začetku vel. travna je bil v Petrogradu zaprt dr. Weimar, o katerem sumi, da je bil v zvezi s Solovjom, kateri je hotel carja ubiti. Dr. Weimar je bil najprej civilni zdravnik, potem je bil kot zdravnik v rusko turški vojski, ter se je jako prikupil nasledniku prestola in njegovi ženi. Ko je bil zaprt, trudil se je naslednik prestola z vsemi močmi, da bi bil oni zdravnik spuščen na svobodo, a brez uspeha; nasledniku je bilo javljeno, da se ne sme policija prečiti v njeni marljivosti.

Revolucionarji izdajajo do sedaj tajno revolucionaren časopis „Zemlja in volja“, akoravno je policija že prišla na sled šterim tajnim tiskarnam. Zadaja številka tega časopisa je bila poslana vsim vradnikom tajnega oddelka. V vvodnem članku je bil poziv na revolucionarje, da naj se ognó teoretičnih idealov, in da začno delati samo praktično. Edino, kar pripelje k cilju — pravi se ondi — je agitacija v malo in veliko. Agitacija ima voditi k vstaji, a revolucionarji morajo dati dober zgled, kakor prvi agitatorji, kajti samo zgledi peljajo k cilju. V vsih krajih države naj se vstroje čete odločnih ljudi, kateri naj organizirajo male vstanke. Ako bode samo nekoliko tisoč takih ljudi v čvrsti organizaciji, bode dovelj. Mnogina razkolnikov in drugih prepovedanih vrskih sekt bode podpora vstanku. Med „raznimi stvarmi“ govori se o preganjanji socijalnih demokratov na Nemškem, o kongresu taistih v Londonu, potem se nahaja životopis napadnikov na kralja laškega in španskega. Vsa marljivost policije ni mogla na to priti, da bi se najdla tiskarna tega lista.

Politični pregled.

Avstrijske deiele.

V Ljubljani 4. junija.

„Wiener Zeitung“ priobčuje **pogodbo s Turčijo**, kakor nam je že znana.

Nemški Pemci so imeli shod v Hlebu, kjer se je naglašala potreba sporazumljenja s Čehi. Ko bi bila ta želja le resnična!

Umrli je znani **dr. Giskra**, nekdanji minister, renegat in hud sovražnik Slovanov. Politično delovanje njegovo bo zgodovina obdodila, in pri takih možéh ne velja prislovica „de mortuis nil nisi bene.“ Njegova smrt je morda nekako simbolična, ker je prišla v času ko se Nemci in Slovani pogovarjajo o medsobojni spravi. V takem času ni prostora za zagrizene sovražnike te ali one narodnosti. Mi mu vendar njegove krivice odpustimo, naj mu jih še Bog odpusti!

Ogerski obrtniki so imeli shod v Pešti, kjer se je zlasti naglašalo, da je treba omejiti svobodo obrtnije, in da se ne sme dajati kaka obrtnijska pravica takim, ki te obrtnije ne umejo. Tako svet od hiperliberalizma počasi nazaj leze.

Pravijo, da bo naša vojska v kratkem marširala v **Novibazar**. Vpraša se, ali bodo Arbanasi mirni ostali, ali se bodo našim vojakom zoperstavili?

Hrvatski sabor je sklican na 14. dan rožnika mesca.

Zanimivo je to, da je Blagotinšek **Kaiserfeld** šel popolnoma v vladni tabor in da agitira javno proti štajerskim fortšritlerjem. Mi za fortšritlerje nemamo posebnih simpatij, pa bolj, ko Blagotinška jih vendar spoštujemo. Oni so saj značajni, neodvisni, odkritosrčni, Kaiserfeld pa je poturica, zato mu ni všeč, da se o spravi s Slovani govori, in zato podpira oni živelj vstavoverstva ki stoji še vedno na stališču sovraštva do Slovanov, kateri živelj navadno izjavlja svoje misli v vradni „Pressi“. Od Nemca, še tako narodno napetega, imamo prej pravico pričakovati, nego od Kaiserfeld-Blagotinškov in Dežmanov. Upati je, da se nemški štajerci ne bodo dosti ozirali na Kaiserfeldove izjave.

Vnanje države.

General **Stolipin** je od Bolgarov v Rumeliji slovo vzel, da se odpravi v Rusijo. Bolgari so ga pristrčno pozdravljali, on pa je obljubil, da Bolgarov ne bode pozabil, in da bode zanje govoril pri ruskem caru.

Imenujejo se že imena prihodnjih **bolgarskih** ministrov: Grekov, Načević, Volović in Karavelov.

Med **Rusijo** in **Angleško** so razmere nekoliko bolj prijazne, nego zadnje leto. To pa nema nič v sebi, ker se Rusi Angležev tako nikoli niso bali.

V **Novembazaru** so se turški vojaki med sabo stegli.

Na **Ruskem** obešajo nihiliste. V Kijevu so te dni tri obesili, med njimi jednega Prusa. Sploh je dokazano, da so glavni vodje nihilizma v inozemstvu na Nemškem, v Švici in v Londonu. Prirojeno sovraštvo do vsega Slovanstva prinaša nihilistom mnogo podpore iz Nemčije in Anglije. Brezpametno je tedaj, simpatizirati z nihilisti, ker njih postranski namen je, oslabiti in če mogoče uničiti rusko moč in tako Slovanom najmočnejše drevo podžagati. Mi bomo hrabrim generalom, kakor je Gurko, prav dali, da proti tej zaroti energično postopajo.

Izvirni dopisi.

Iz Sarajeva 24. maja. (O konvenciji in tukajšnje mnenje.) O konvenciji med Turčijo in Avstrijo čitalo se je zadnji čas po evropskih novinah toliko, da človek res ne ve, kojim bi bolj verjel in v kojih so bolj važna poročila; tako namreč mislijo čitalci omenjenih novin zunaj Bosne in Hercegovine. Mi drugi pak, koji v Bosni in Hercegovini prebivamo, moramo to konvencijo vse drugače razumeti, in z nami vsi Bošnjaci in Hercegovci. Navedeno je toliko nemogočih stvari v tej pogodbi, da kdor Bosno in Hercegovino le malo pozna, se mora na ves glas zakrohutati in to po vsej pravici. Treba je potovati samo iz Broda proti Sarajevu zmirom po isti cesti, tu vidiš n. pr. v vsaki štaciji, če je še tako mala, polno vsakovrstnih barak za vojsko in ako vprašaš, koliko n. pr. stane ena, dobiš od vsacega le malo večšega odgovora, da vsaka mala barakica stane nad 10—14 tisoč goldinarjev, in takih barak bi človek naštel iz Broda do Sarajeva na stotine in stotine. Potem je še cesta, edina cesta samo iz Broda do Sarajeva. Še pretečeno zimo ako se si vozil v Sarajevo, videl si od štacije nad tisoč in tisoč ljudi civilnih delati, poleg tega pa še cele polke vojakov kamenje tleči, le pjonirje in ženiste opravljati potrebna dela. Tedaj vse to naj bi Avstrija delala gnjili Turčiji, na ljubav divjemu Azijatu?! Taka dela stala so milijone in milijone goldinarjev. Ako srečno dospeš v Sarajevo, začudiš se gotovo marljivosti naši in naše vlade, vse je prenarajeno. Na predmestjih proti Brodu ali na koncu Franje Josipa ulice vidiš, da se je mesto pomnožilo za veliko na pol zidanih lepih barak, grabni in razkopana zemlja preobrnila se ti je v najlepše vrtove tako, da meščani s ponosom gledajo na lep prirastek mesta. In vse to zopet bi bilo za vražjega Turčina! Ne, tega nikakor ne more več Avstrija storiti, ker v ta razna dela zakopala je strašno svoto denarjev, koje na pol še živa Turčija nikdar in nikakor povrniti ne more, to priznajo ne samo Avstrijci tukaj bivajoči, nego tudi najstrastnejši dušmanini. V mestu Sarajevu popravlja ceste in ulice, podira in zopet zida uradna in druga poslopja menda tudi tega ne dela za krutega barbara in madjarskemu mu bratu na veselje. Poleg vsega tega pa ima Avstrija za svojo vojsko velikansk trošak in je prestala izpit najhujšega bojevanja z divjakom, a to vse stalo je ne samo lepo strašno svoto novcev, nego popustila je tudi grozno število hrabrih slovanskih junakov, koji so se borili kakor levi za osvobodjenje za svoje trpeče slovanske brate. To pač jasno dokazujejo znamenja pokopanih junakov počemši od Darventa do Sarajeva in tako po vseh cestah, kjer je zmagovalno predirala naša vojska proti glavnemu mestu Sarajevu in ravno tako v Hercegovini. Ali ne samo razna znamenja pri cestah, nego še jasnejši spričujejo pak vračajoči se polki, kojih je komaj tretjina vrnila se (n. pr. polk Hes popustil je nad 800 mož samo v sajarevski okolici.) Diplomati in drugi, koji se protivijo pravičnemu naravnemu, a odobravajo sramotne ugovore med Turčijo in Avstrijo, naj pridejo poslušat priprostega Bošnjaka, on jim bode povedal in razložil, da to nikakor, ne more biti in se ne sme zgoditi, in ako bi se tudi kaj v resnici sklenilo, bilo bi le na papirji in želje naših protivnikov, koji slovansko mišljenje, povečanje in izobraženje velicega slovanskega naroda zatirati hočejo.

To je tukajšnje splošno mnenje in govorjenje, tedaj gotovo najzdravejša misel pripro-

stega Bošnjaka, koji bi zopet vse žrtvoval, predno bi divjak še kako pravico dosegel nad zatiranim. Tedaj vnel bi se zopet plamen največji, ako bi se najmanjša stvar v korist Turčije v Bosni in Hercegovini spreobrnila, Avstrija pak bi stala zopet pri začetku skoraj dovršenega težavnega dela, in bi se zapletla v mnogovrstne druge neprijetne homatije, koje bi jej nikakor ne koristile, temuč privede jo do duševne in materialne največje škode, sovrastva med narodi svojimi, sosednimi in ko- nečno do propada.

Iz Livna. 25. maja. (Tukajšnja spomlad in mnogoverstni napredki.) Marsikdo iz hribovite Gorenjske, kteremu še vedno nagajata sneg in mraz, se bo domišljeval, de na jugu v novih avstrijskih kronovinah že zdavnej ne čutijo teh nadlog; toda ni tako. Vreme nam tudi tukaj ni ugodneje, in je jako spremenljivo; sicer je toplota že nastala, toda ni upati, ker sneg le neče še skopneti po verheh. Vojaki so na stražah še vedno v plajših, posebno noči so kaj mrzle.

Srce pa zaboli človeka, ako se ozre po ravnini in si domisli, kako je že ta čas na Kranjskem, gotovo je že drevje v cvetji, pridelki po polji sad jesenskega truda pridnega kmeta se že kažejo; po travnikih stoji visoka trava, mešana z mnogoverstnimi cveticami, po katerih pisani metuljčki in pridne čebelice nabirajo in opominjajo človeka na marljivost. Grmovje in gojzdi, vse je odeto z zelenim plajščem in drobne ptičice se gnezdiijo po vejah in vbirajo mnogoverstne svoje arije. Ali vsega tega ni tukej! —

Sadnih dreves se le v kakem hišnem vertci sem ter tje katero najde. Poljskih pridelkov se ne vidi nič; kdo je imel lansko jesen čas sejati? Zdaj so se že poprijeli poljedelstva, toda vse le površno. Trave ni videti, še manj pa cvetlic, poteptana so namreč tla krod dolgi čas suženstva, in trajalo bo še en par let, da se vse to vplodi. Od germovja ste leska in vrba edini, sad prve se nahaja tudi v vsaki štacuni in hiši, in nadomestuje v gostoljubnosti naš kruh; ako obiščeš namreč Bosensko družino, podari se ti najprvo lešnikov, in če si že bolj vdomačen, zgrizejo se ti tudi tako, da dobiš same jedra. Gojzdov pa posebno tu okrog Livna primanjkuje, torej se tudi ptice nimajo kam vseliti, in ne vidiš drugega kot kavko in vrabca, kteri po strehah delajo vriš, da ušesa bole!

Civilizacija in mnogoverstne dela jako napredujejo. Ulice po mestu so vse zmerili „genisti,“ in podvzetniki za novo polaganje tlaka so že tukej; čas je že, ker ne bilo bi se čuditi, ko bi se človek na ravnem ubil.

Cesta proti Dalmaciji je že zdavnej gotova, tudi proti Travniku se zdaj popravlja, delajo pa tlaka ne več vojaki; tu je večkrat prilika videti nevkretnost ljudi in pomanjkanje orodja, zato gre tudi počasno naprej. Prodajalnice in gostilne se tudi že bolj po našem napravljajo, v prvih se nahaja že „pudel“ in police, dozda je namreč trgovec sedel celi dan na tleh in grel se pri ponvi žerjavice, a blago je pa krog njega vse križem ležalo; v drugih so povsod že stoli, mize in kaka omara, česar pred še poznali niso. Tudi oblačiti so se pričeli bolj zahodno, možki imajo namreč „štiflete, Ueberzieher“ itd. tudi dežnikov se vidi mnogo česar vsega tega ni bilo popred treba. Tudi ženske že nekoliko popuščajo dimije (široke hlače) posebno pri šolski mladini se to bolj opazuje. Fes (rudeča kapica) pa ostane kot narodno pokrivalo pri obojem spolu, in težko bo kdaj Bošnjak „cilinder“ nosil, ostuden se mu zdi že zdaj, dasiravno ne ve zakaj. Sploh

pa te spremembe veljajo le pri katoličanih in pravoslavni, pri Turčinih je edino, da se nekteri gospej malo več obraza izpod zagrinjala vidi, sčasoma se zna še ves pokazati. Ti se namreč drže našega pregovora „stara vera, star denar,“ in res se pri njih še vedno zmenjujejo turške pare (denarji), kterih drugi trgovci še ne pogleda.

Vojaki se razun službe pečamo z vertnarijo in o tem poslu smo prebivavcem očitno pokazali, da znamo „več ko hruške peč“ in res ni hiše, kjer bi ne bilo vrta, ako vojak v nji stanuje; sicer pa je bilo veliko posla to puščavo v raj spreminjati, še bolj nas je pa skrbelo dobiti semen, toda česa ne stori trdna volja in pridnost? posebno ko se s tem skaže dobrota in daje poduk. V veselji nad prvo cvetlico ali okusu prve zelenjadi pa bo ves trud pozabljen; da bi ga le včakali! Ako nas pa sreča pred doleti zapustiti naše gradiva, s srčnim veseljem jim prepustimo vse, še danes ko bi bilo mogoče.

Iz Trebanskega okraja. 3. junija. (Kdo naj bo naš kandidat?) Po raznih listih dunajskih so se že imenovali kandidati za državni zbor dunajski. Naš okraj je dosedaj zastopal g. Dežman, ki je pa s tem, da nobene svoje obljube ni spolnil, prišel pri ljudeh ob vso veljavo in ga nihče več pri nas volil ne bo. Tudi od narodne stranke so se že imenovali nekteri kandidati; pa preden se v tem oziru kaj določi, je treba vsestranskega prevdarka, ker je naš okraj silno nevaren zaradi Kčevarjev, ki z nami volijo. Vendar pa smemo reči, da se nam ni treba bati propada, če bodo naši volilci tako soglasno volili, kakor pri zadnjih deželnih volitvah. Zato pa je treba za naš okraj kandidata, kterega volilci poznajo, na kterega se smejo zanesti, in ki se je pokazal značajnega. To pa je ravno nas napotilo, da smo sklenili tukaj priporočati dosedanjega državnega poslanca grofa Barbota, ki je vse te poslancu potrebne lastnosti pri svojem dosedanjem delovanju pokazal, in ki naš okraj že veliko let zastopa tudi v deželnem zboru. Vsak drug kandidat zastran mnogoterih razmer nima toliko upanja, da bi bil izvoljen, kakor ravno grof Barbo.

Domače novice.

V Ljubljani, 5. junija.

(Baron Žvegelj.) „Fremdenblatt“, ki velja za vladno glasilo, odločno oporeka novici, katero so nedavno raztrosili nekteri listi, da pojde naš rojak baron Žvegelj v pokoj in da se razreši sekcija vnanjega ministerstva kateri je baron Žvegelj na čelu. Omenjena trgovinska sekcija je marveč jako koristna in potrebna, kar ste večkrat pripoznale vladi dunajska in buda- peška.

(Okrajni glavarji kranjski) so se bili v nedeljo sošli pri g. deželnem predsedniku, kjer so bili potem tudi pri obedu. Ljudje sodijo, da so pri tej priliki dobili vodila, kako naj ravnaajo pri volitvah za državni zbor, da se bodo povsod vršile enakolično. Ker se nam je poročalo, da je g. šolski nadzornik Pirker učiteljem, ki jih je obiskal, vsled strogega povelja g. deželnega predsednika naročeval, da naj pri volitvah ne agitirajo za nobeno stranko, upamo, da so tudi okrajni glavarji dobili enaka vodila, in da se nam toraj ne bo bati takih spletkarij, kakoršnih se je pri volitvah za deželni zbor poročalo skoraj iz vseh okrajev. Sicer pa še enkrat opozorujemo svoje prijatelje na deželi, da naj vsako agitacijo vradnikov precej zanesljivo pozvedo in naznaniijo g. de-

želnemu predsedniku in ob enem tudi narodnemu volilnemu odboru, da reč sporoči konservativnemu volilnemu odboru na Dunaji, ki neposredno občuje z ministrom Taffetom, in se pri njem pritoži. Slišimo namreč, da nekteri uradniki agitacij ne morejo popustiti, in da ravno oni snujejo volilne shode itd., kakor smo ravnokar zvedili o g. sodniku v Škofji Loki, dr. Krausu. Zato volilci še enkrat pozor!

(G. deželni sodnik Kočevar) je postal višji sodnik pri višji deželni sodnji v Gradcu.

(Volilni imenik ljubljanskega mesta) je so stavljen in si ga zomore vsakdo na rotovžu od 3. do 11. t. m. ogledati in vložiti svoje pritožbe.

(Volilne shode), da se pogovoré o kandidatu, napravijo Notranjci 8. t. m. popoldne ob 6. uri v Postojni, 15. t. m. pa v Logatcu.

(S posebnim železničnim vlakom) je prišlo v nedeljo in ponedeljek čez 1000 tujcev v Ljubljano, ki so se odpeljali v postojnsko jamo. V nedeljo zvečer so imeli došli ptujci v kazini veselico, katero je pa dež motel. Razun že omenjenih se je iz Ljubljane peljalo v Postojno še 450 ljudi in iz drugih krajev so jih pripeljali razni vlaki v Postojno 2800.

(Posebni železnični vlaki Rudolfove železnice) ob nedeljah in praznikih se prično s 15. t. m.

Razne reči.

— Svitli cesar so darovali za popravbo farovža na Mirni 300 gold. in ravno toliko za novo cerkev v Radvanju pri Mariboru, za novo šolo v Gorici celjskega okraja pa 250 gold.

— 17 štipendij za gluhe in meotroke v starosti od 6 do 12 let je do 25. t. m. razpisal štajarski deželni odbor.

— Toča je 23. maja pri sv. Vidu pri Lipnici večidel vse poljske pridelke posekala.

Eksekutivne dražbe.

6. junija: 2. Mlašič iz Tribuč, 2. Medoš iz Drenovca, 2. Svetič iz Tančegore, 2. Krašovec iz Črnomlja, 2. Šterk iz Kota, 2. Cadonič iz Zilja, 2. Tonu s Podklanca, vsi v Črnomlju. 2. Jenko in Sever iz Trnovca, 2. Lukežič iz Tominja, 3. Kovachič iz Smerja, vsi v Bistrici, 3. Puc in Tomažič s Podkrajja, 3. Mesosnel iz Podrage, 2. Malik s Slapa, vsi v Vipavi. 2. Kočevar iz Cirknice, 2. Lovšin iz Mlake, 3. Turšič iz Begunj, 2. Hladnik iz Rovt vsi v Logatcu. Fojker v Loki, 3. Markovčič iz Bukovja v Postojni. Šuklje iz Bušinjevasi, 3. Ukšinič iz Božakova v Metliki, 2. Podlogar iz Dol v Mokronogu. 1 Rebernik iz Velesovega v Kranji.

Loterijske številke 31. maja.

V Trstu: 58, 22, 71, 40, 8.
V Lincu: 78, 68, 73, 85, 56.

Telegrafične denarne cene 4. junija.

Papirna renta 68.40 — Sreberna renta 70.90 — Zlata renta 79.65 — 1860letno državno posojilo 127.20
Bankine akcije 838 — Kreditne akcije 269.70 — London 116.05 — — Ces. kr. cekini 5.48. — 20-frankov 9.26.

Senožet

se v najem daje.

V nedeljo 8. rožnika t. l. ob petih popoldne bom dal svojo senožet na močvirji, na Karolinskem polji poleg ceste na Lipo v najem, in sicer v petih oddelkih.

V ponedeljek 9. rožnika t. l. ob devetih dopoldne bom v najem dal moje štiri senožeti na malem grabnu, v Trnovskem logu, in dve v viškem (waitscher) logu, tudi vsaki del posebej.

Kdor ima veselje, kaj v najem vzeti, je povabljen, da pride o določeni uri na imenovani kraj k dražbi. (1)

A. Malič.